

Mellem smerten og poesien..

Jacques Demy interviewes af Chr. Braad Thomsen

At være sammen med instruktøren Jacques Demy er som at vågne op til en birolle i en af hans film og pludselig befinde sig over for den Roland Cassard, der ikke fik Lola, men til gengæld ægtede pigen med paraplyerne. Ligheden mellem Demy og de mandlige hovedpersoner i hans film er utroligt slående: han har denne store ømhed og blidhed til fælles med dem, han taler med samme dæmpede poetiske stemme som de, han synes at leve helt i sin egen verden, sit eget drømmeunivers et sted mellem smerten og poesien. Og noget så jordbundet som et interview med ham udvikler sig hurtigt til en fortrolig samtale om hans og vore fælles gode venner, Lola, Roland, Guy og Genevieve og hvad de nu hedder. Vi er begge meget optaget af, hvordan det mon er gået dem her i livet, og alligevel er Jacques Demy næsten lidt bange for at tale om det – eller blot tænke på det. Det er ikke gået som det burde.

– Jeg er bange for, det er gået grusomt med dem alle, fortæller Jacques Demy. Da vi skilles fra Guy og Genevieve i »Pigen med paraplyerne«, er vi næsten grædefærdige på deres vegne. Både vi og de ved, at de skulle have haft hinanden og ikke nogen andre. Da Guy pludselig møder Genevieve igen ved benzintanken, ved han, at han skulle have haft hende i stedet for sin barndomsveninde. Men han har nu engang valgt sit liv, og selv om han har valgt forkert, så har han ikke flere kræfter til at ændre sit valg. Osse Genevieve føler ved benzintanken, at Guy gerne vil begynde igen forfra. Hun håber som vi, at han vil udtale det ord, der er nødvendigt for at ændre deres liv. Eet eneste ord kunne gøre det, men ordet bliver siddende i halsen og udtales ikke.

– Og det samme med Lola, da hun kører væk i bilen med sin drømmehelt. Osse hun har valgt sit liv. Hun har valgt, at lykken må være at vente i syv år på den, hun elsker. Men da hun kører bort med ham og ser Roland Cassard vandre bort alene, bliver hun pludselig klar over, at det var ham, hun skulle have. Hun ser efter Roland med et langt blik, der rummer hele hendes tragedie. Hun ved, det skulle have været Roland i dette øjeblik, men hun har valgt, og nu må hun stå ved sit valg...

– Jeg troede snarere, at Lolas blik til slut rummede medlidenhed med Roland, fordi

han er alene nu, mens hun selv kører ind i lykken?

– Nej, nej, svarer Jacques Demy stilfærdigt og lidt trist på Lolas vegne. Deres forhold var alt for nært og fortroligt til, at det kan rumme medlidenhed. Lola elsker i virkeligheden Roland, men hun tør ikke indrømme det, fordi hun har valgt, at lykken skal være at vente på ham, der er rejst væk. Og mens hun venter på sin drøm, har hun ikke mere øjnene åbne for det liv og de mennesker, der er omkring hende. Historien om Lola er en tragisk historie, og hvis det ikke er klart, så må det være, fordi det ikke er lykkedes mig at visualisere min æstetik. Det skal være smukt, men sørgeligt, og hvis folk ikke føler det, så er filmen ikke lykkedes.

– Men i hvert fald er denne æstetik lykkedes i både »Englebugten« og »Pigen med paraplyerne«?

– Ja, ikke? siger Demy. Der er forhåbentlig ikke én, der tror på, at Jeanne Moreau virkelig vælger kærligheden frem for spillebordene til sidst. Vi forsøger at tro på det, fordi vi gerne vil, og derfor lader jeg også »Englebugten« slutte, hvor Jeanne Moreau løber ud af spillecasinoet efter sin unge ven. Men havde filmen fortsat bare fem minutter endnu, så havde de begge været inde ved spillebordene igen, – det ved vi jo. Jeg foretrækker at tro på, at hun opgiver spillet, men inderst inde ved jeg godt, at hun desværre ikke gør det. Alle mine film er grusomme, selv om jeg prøver at skjule det.

– Gælder det også Deres sidste film »Les demoiselles de Rochefort«?

– »Les demoiselles de Rochefort« er en musical, og derfor er jeg bundet til at overholde genrens rent konventionelle krav. Personerne søger efter lykken, og de finder den. Men på sin vis er det alligevel en grusom film. Bag lykken ligger der hele tiden en trussel som sætter lykken i relief. Det er en trussel fra den ydre verden, som omgiver personerne. Mellem to lykkelige sætninger udbryder Danielle Darrieux pludselig: »Det er forfærdeligt, – der er altid krig et eller andet sted.«

– Hvorfor er alle Deres film så vidunderligt smukke at se på, hvis de i virkeligheden er grusomme? Er der ikke en stærk modsætning mellem deres form og deres indhold?

– Det er, fordi jeg meget nødig vil lave grusomme film, siger Jacques Demy. Jeg føler på en måde, at jeg ikke har ret til det over for publikum. Jeg vil have folk til at være lykkelige, og jeg føler mig moralsk forpligtet til at give folk noget smukt. Depressive ting vil jeg ikke vise, og jeg hader deprimerende film som »Hvem er bange for Virginia Woolf«. Det er meningsløst at lave film, hvis man ikke har noget smukt at give folk. Derfor prøver jeg at gøre mine film smukke ved at søge noget, der ligger uden for virkeligheden. Jeg ser det ikke som min opgave at genskabe verden, – jeg er ikke et vidne til verden. Jeg vil i stedet vise min egen indre verden, mine drømmes verden. Men det sker alligevel gang på gang, at man indhentes af virkeligheden, og på den måde bliver mine film både smukke og grusomme. Vort samfund er stupidt, vor civilisation er forfærdende og afstumpet, – man må prøve at sætte sig ud over den og trænge ind i den eneste verden, som findes: Kærligheden. Vi må elske alt, – himlen, havet, og selvfølgelig menneskene. Personerne i mine film tror på kærligheden, de kæmper for den og lever kun for den. De er livsduelige, de har i sig viljen til at leve og elske, og dette er det positive ved alt, hvad jeg laver.

– Deres film slutter altid med, at man får hinanden til sidst. Kunne De ikke en dag have lyst til at lave en film om, hvordan det er at leve sammen, efter at man har fået hinanden, og efter at drømmen skal til at være hverdag?

– Den film ville vist blive for grusom, svarer Jacques Demy let gysende, men tilføjer så ironisk efter en kort pause: Jeg ved for resten ikke, hvorfor jeg siger det, for jeg er jo selv meget lykkelig sammen med Agnès (Varda). Hun er intelligent og følsom, og det er godt at være gift med hende. Men alligevel er der noget grusomt over ægteskabet som institution, – dette at man lever sammen og alligevel kun kan være til i total frihed. Men problemet er for kompliceret for mig lige nu. Det er en udfordrende tanke at lave en film om livet efter at man har fået hinanden, men jeg kan ikke overskue det endnu.

– I det hele taget har jeg svært ved at overskue, i hvilken retning jeg vil bevæge mig efter »Les demoiselles de Rochefort«. Det næste bliver næppe en musical, selv

om jeg elsker formen. Jeg har brug for at lave noget andet, men jeg ved endnu ikke hvad. Det er vanskeligt efter »Rochefort«. At blive færdig med den film var som at komme ud af et fængsel og trække vejret frit igen. Når jeg laver film, ser jeg overheadet ingen nye mennesker og ingen andre film, og nu bagefter trænger jeg meget til at leve og være sammen med mennesker igen for at modtage nye impulser. Jeg har brug for at lave film, som jeg har brug for at elske, men hele tiden løber man den risiko at isolere sig for meget. Kærligheden dør, hvis man ikke modtager nye indtryk udefra, og sådan er det også med ens skaberkraft.

– De har ofte ytret ønske om at lade personerne fra Deres første film dukke op i de efterfølgende, så vi hele tiden følger deres skæbne. Er De gået bort fra den tanke?

– Jeg synes stadig, det er en smuk tanke, men jeg har erfaret, at den er næsten umulig at gennemføre. En romanforfatter kan gøre det, – en filmkunstner kan have meget vanskeligt ved det af rent praktiske årsager. I »Rochefort« havde jeg oprindeligt tænkt mig at lade Nino Castelnuovo fra »Pigen med paraplyerne« dukke op igen,

og jeg skrev en smuk rolle til ham, som han blev glad for, og han lovede mig, at jeg kunne regne med ham når som helst. Men så en måned før optagelserne skulle begynde var jeg i USA for at indspille musikken til filmens amerikanske version, og da fik jeg pludselig telegram fra Nino om, at han var blevet forhindret i at være med på grund af en serie i italiensk TV. Det var forfærdeligt. En måned før optagelserne måtte jeg sætte mig ned og skrive hans rolle helt om. Jeg var slået ud, deprimeret og skuffet. Nino var en god ven af mig, vi havde altid haft det godt sammen, og vi havde glædet os til at ses igen, og så dette telegram i sidste øjeblik. Jeg ringede til ham og sagde, at det kunne han ikke gøre. Men han gjorde det. Nej, en forfatter kan bruge sine personer, som han har lyst, – en filmkunstner kan ikke altid.

– Det er blevet sagt om Dem, at Deres livs største ulykke er, at De ikke er født inden for Hollywoods rækkevidde?

– Når man elsker filmkunsten, er det umuligt at hade Hollywood. Men mit livs største skuffelse var at komme til Hollywood i forbindelse med »Rochefort«. Der sker intet i Hollywood mere. Alle mulighederne er der, alle stjernerne, alle tekni-

kerne, men der sker ingenting. Hollywood er som en enorm kirkegård, hvor man bogstaveligt vandrer på gravene. Der findes denne store hovedgade, hvor alle stjernernes navne er skrevet på fortovet, – både de afdøde og de nulevende. Og man vandrer på disse navne i fortovet, som man vandrer på en kirkegård. Det var en frygtelig oplevelse. Jeg er bange for, at amerikansk film hører fortiden til. Da Cukor, Minnelli og Stanley Donen skabte film, foregik der noget. Og Orson Welles er den største af dem alle. Jeg har en svaghed for »Kvinden fra Shanghai«, som jeg har set mindst 20 gange. Den er på en gang meget poetisk og meget grusom, og denne blanding forekommer mig altid så sand.

– Næh, i dag er europæisk film mest interessant. Det er godt, at Robert Bresson nu endelig er ved at blive anerkendt efter fortjeneste, for han har altid været undervurderet. »Pickpocket« er en fantastisk film. Og Antonionis »Blow Up« er også fascinerende. Måske er det en pessimistisk film, men den giver os alligevel lyst til at tage kampen op. Man er ikke ødelagt, når man har set den som efter »Virginia Woolf«, – den rummer en tro på, at det kan betale sig at fortsætte og kæmpe.

EN EUROPÆISK musical

»PIGERNE FRA ROCHEFORT«

SØREN KJØRUP

Fra indspilningerne af
»Pigerne fra Rochefort«.
Jacques Demy (t.v.), Catherine Deneuve
og Gene Kelly.

